

Прослава Божића у нашим насељима

4.
СТРАНА

2.
СТРАНА

Интервју: Зорица Степанов

8.
СТРАНА

СНН

Божићна посланица митрополита Лукијана

9.
СТРАНА

Прослава патрона Српског клуба у Мохачу

БОЖИЋНА ПОСЛАНИЦА

ЛУКИЈАН
МИЛОШЋУ БОЖИЈОМ
СРПСКИ ПРАВОСЛАВНИ АРХИЕПИСКОП И
МИТРОПОЛИТ БУДИМСКИ И АДМИНИСТРАТОР ТЕМИШВАРСКИ

Свештенству, монаштву и свим синовима и кћерима Будимске и Темишварске епархије: благодат, милост и мир од Бога Оца, и Господа нашега Исуса Христа, и Духа Светога, уз радосни божићни поздрав:

МИР БОЖЈИ – ХРИСТОС СЕ РОДИ!

„Јер се данас рађа Божији Син Јединородни, Сјај Славе Његове, Обличје бића и вечности Његове.“
(Св. Јован Дамаскин, Беседа на Свето Христово рођење)

Данас нам се, драга наша децо духовна, роди Син Божији који постаде Син човечији, остајући чудесно и Богом и човеком. Данас се силом и дејством Духа Светога, од Дјеве, Пресвете Богородице, роди

Спаситељ света, Цар Израилев, син Давидов. Зато и певамо са Светим Григоријем Богословом: „О новоглавога ли мешања! О чуднога ли сједињења! Онај који јесте постаје, и Нестворени ствара се.“

Оваплоћењем и Очовечењем Својим Христос Господ је високо почастовао људски дух и душу, а такође и људско тело и целокупну материју, како опет сведоче Свети Апостоли и сви други свети оци, и како наша света Црква практично исповеда и показује поштовањем икона, моштију, Часнога Крста и светих Храмова. Нарочито пак и првенствено, својом Божанственом Литургијом – спасоносном тајном=стварношћу Тела и Крви Христове у Светој Евхаристији, којима се причешћујемо и тако заједничаримо у Христовом Божанству и Христовом преображеном и обоженом Човечанству, постајући истински причасници=заједничари Божанске природе. Јер само човек као личност, и човек у заједници са другима себи једнакима, боголиким и христоликим људима, браћом својом, јесте права и јединствена природна, историјска, и истовремено есхатолошка и натприродна вредност и драгоценост. Не теоретска и апстрактна, него стварна и опипљива, као Христос Оваплоћени и Очовечени.

Божји је добар тренутак да сумирамо годину која је за нама и да, на основу свега што се дешавало са нама самима, али и у свету, управимо наше кораке на прави пут. Бројна ратна жаришта, разарања, страдања, глад и плач деце која страдају означили су годину која је за нама. Молимо

се Богомладенцу Христу да заустави раздоре међу свима народима, али и међу људима на микроплану.

Позивамо на љубав и мудрост најодговорније људе у нашој заједници, све оне који утичу на очување вредности и стварању услова за бољу будућност, да не забораве којем народу припадају и да све што чине, чине искључиво за добро целокупне српске заједнице остављајући по страни све међусобне несугласице. Смисао свих великих празника јесте у помирењу свакога човека са самим собом и са Богом као и сваког човека са осталима са којима живи, ради и дели исти свод небески.

Позивамо сву нашу духовну децу, да сагледавши колико нас је мало остало, гледају једни на друге са љубављу и поштовањем и да уважавајући различите ставове проналазе компромисе у доношењу важних одлука о токовима којима ће се кретати сама заједница.

Позивамо све да јединство увек проналазе у Христу Господу и Његовој светој Цркви који су изнад истока и запада, изнад свих подела, јер Црква се као брижња мајка стара духовно о сваком свом детету. Позивамо вас дакле децо Наша духовна, на свест да смо сви једно у Христу и молимо се да управо исповедањем своје православне вере и очувањем српског националног идентитета сачувамо и нашу заједницу која је пред изазовом нестанка услед негативне демографије и све веће опасности од асимилације која започиње у нашим домовима услед занемаривања српског језика или ради стида због припадности српском народу међу другим већинским народом.

Посебно поздрављамо и благосиљамо сву нашу духовну децу друге националне припадности. Молимо се да истрају и опстану у духовном јединству са Господом кроз нашу Цркву и да истовремено сачувају своје националне идентитетске особено-

сти и тако заједно посведочимо јединство у различитости.

И овога Божића посебно се молимо Богомладенцу Христу да сачува наше домове, да благослови бракове и децу која су нашој заједници потребнија него икада. Молимо се, као и ранијих година, и охрабрујемо младе парове да своју брачну љубав крунишу новим животом оличеним у деци и да тако умножавају лик Господњи на земљи, по којем смо саздани. Молимо се Богомладенцу да благослови и све наше просветне раднике и ђаке, као и све друге друштвене и културне делатнике који доприносе развоју српске заједнице по начелима Светог Јеванђеља.

Сваке године у ово доба Христос се изнова, Својом благодаћу и нашом вером, рађа у нашим срцима, у нашим душама, у нашим чулима, у дечјој радости. Данас сва природа добија свечани израз тајанствене благодарности, јер све и сва осећа да нам се данас роди Спас. И данас, у заглашћујућој буци историје човечанства, уз хуку фабрика и прасак бомби свуда по свету, уз несхватљиве домете савремене технологије, до нашег уха допиру речи Самога Спаситеља нашега, Богочовека Исуса Христа: Ако се не обратите и не будете као деца, нећете ући у Царство небеско (Мт 18,3). Само када човек очисти своја осећања и срце од сујетних помисли и уклони се од рђавих дела баш као безазлено дете, тада, и само тада, може осетити сву лепоту и истинитост речи Божје и истински се радовати Божићу.

Молећи се за добро свих вас у години која је пред нама, драга Наша децо духовна, све вас поздрављамо радосним поздравом:

Мир Божји Христос се роди – Ваистину се роди!

Ваш молитвеник пред Богомладенцем Христом
Архиепископ и Митрополит будимски и темишварски
ЛУКИЈАН

Дано у Нашој Митрополитској резиденцији
У Богомчуваном граду Сентандреји/Темишвару О Божићу 2024.

„Беседа на други дан Божића”, Купиново, 1950. год.

„Слава на висини Богу, а на земљи мир људима
који су по Божјој вољи.”

Протосинђел Антоније Стевановић

Божићну песму, драга браћо и сестре, којом је анђелски хор поздравио рођење Христово, можемо сматрати за програм рада новорођеног Спаситеља. У тој песмици, коју смо и данас са духовном насладом отпојали, објављено је укратко шта је човечанство имало да очекује од Сина Божијега, који долази у овај свет. У њој се потврђује и оства-

рење надања која грешни човек кроз векове у души својој носи.

Мир на земљи и добра воља међу људима имала су да се са рођењем Христовим зацаре. Из душе човечије се иселио мир. У њој место њега влада немир, грех је учинио да душа човечија постане станом зла и поприштем борбе у којој зло побеђује, а добро пропада. А са победом зла душевни мир човечији се губи, он је потпуно нарушен и земља, која је створена да на њој човек живи и прославља Бога, постаје „уска свера безумног метежа (Његош).” Грех је врло плодан. Његови су плодови безбројни. Међу људима, место добре воље, као по Богу рођеном браћом, зацарила се пакост и мржња, која живот на овој земљи претвара у прави пакао за све оне, који су тежили за миром и добром вољом међу људима.

На Земљи је овладала бескрајно црна ноћ. Јадно човечанство је по тој ноћи немоћно лутало и није имало моћи да из духовне таме изађе на светлост. У том дугом мраку, који вековима траје, човек је духовно ослепео, баш као што би човек морао ослепети, ако би осуђен био да цели свој век у вечитом мраку затворен проведе. На духовни мрак у коме је човек немоћно лутао, чинио се само нама смртним људима бескрајним.

Њему је морало бити краја. Бескрајан је на овоме свету, драга браћо и сестре, само Господ Бог и Његова сила и моћ мора царевати од века до века. Бог није могао пуштити да та ноћ вечито траје. Он је одмах у почетку стварања овога света моћном речи својом разгањао таму. „И рече Бог: Нека буде светлост – и би светлост.” Мрак је ишчезао и његово место заузео светлост. Не само светлост, коју ми својим очима гледамо, него светлост и дело, које се у души нашој рађају после посматрања реда и поретка, иза гледања нереда, збрке и хаоса. И Господ је сада поново разгањао таму. Када је духовни мрак најтеже морио људе, тада се наврши време да Господ понови

Своју реч: „Нека буде светлост!” и гле, на мрачном небу указа се светлост звезда необичног сјаја. Тада човек, роб таме и мрака, виде небеса отворена из којих у пратњи анђела, Херувима и Серафима, силази у виду безазленог младенца Син Божји, поздрављен песмом анђелских хорова: „Слава на висини Богу и на земљи мир, међу људима добра воља.”

Господ Исус Христос је, драга браћо и сестре, дословце остварио овај програм рада, који је у овој песми изнесен. Он га је остварио својим животом и својим науком. Живот Христов, то је остварење Његове науке, то је одговор на питање како се долази до потпунога друштвенога мира и како се остварује добра воља међу људима.

Његов рад на земљи, потврђен је сведочанством – смрћу на крсту, то је драгоцен залог откупа човечанства из ропства духовном мраку, кнезу таме. Са појавом Христовом на земљи, то робовање престаје кроз Христа и у Христу човек постаје сином светлости и Божје благодати.

– Друго је питање, драга браћо и сестре, у коликој се мери човечанство одазива Христу и његовим идејама. Јер програм Христов о миру на земљи и доброј вољи међу људима, па и свим народима, остаје за сва времена савремен, али је друго питање, да ли су људи и народи који су се за Христа изјаснили, озбиљно настојавали на томе да се Христов програм на земљи и међу народима оствари. Више је него сигурно да су се људи до данас за Христа више споља и привидно, него од срца и из дубоког уверења исказивали и да су мало настојали на томе да се Христов програм о миру, што се данас на дан Христовога рођења, дан Символа мира међу људима

на земљи, још на догледу прошлога крвавог рата, мора утврдити ова чињеница. [...] Наши народи, а поготову ми Срби, не смемо да заборавимо куда води пут којим смуђено човечанство данас ходи. Тај пут није онај пут којим Христос полако, али сигурно корача и он се свршава једним страховитим понором и пропашћу. Ми Срби се никада не смемо одрећи Христовога програма, чија је крајња сврха мир на земљи и добра воља међу људима. [...]

Не треба зато, драга браћо и сестре, ни један тренутак пропустити, а да не порадимо на томе да се, пре свега, у нашој земљи и у нашем народу зацаре мир и

ПРОПОВЕД

добра воља међу људима. Ако још нисмо дорасли и довољно ојачали да се наметнемо за чуваре мира целог света, ништа нам не смета да свим снагама порадимо на томе да програм Христов о миру и љубави међу нама грађанима ове земље остваримо. Прошлост, давна и далека прошлост, уче нас да су народи, који су били без вере у Бога и виших моралних идеала, пропадали и пропали. – Христов програм међу људима још није остварен. А Бог једини зна, хоће ли се човечанство у последњем тренутку тргнути и скренути са пута којим сада у сигурну пропаст ходи.

Ми желимо да постанемо јаки и силни, али пре свега тежимо за тим да постанемо што јачи у Христовој правди и истини. Ми смо жељни славе. Врло добро, али тражимо да се наша народна слава подигне на нашим народним врлинама. Ми смо жељни части. Лепо, али трудимо се да све оно што је лепо, добро и племенито, извојујемо уз Христа и са Христовим програмом. Таква наша једначина и сила неће бити привремена нити на штету другима, таква наша слава неће бити пролазна и таква наша народна част неће бити намештена. Будућност наша, за коју сви толико стрепимо и која свима нама на срцу лежи, на таквим темељима биће осигурана.

С таквим расположењем размишљајмо данас о рођењу и доласку Сина Божијега на земљу и одлучимо се и срцем и душом да ћемо приступити остварењу Христовог програма, који треба да је и наш програм и који је у анђелској песми онако дивно изречен: „Слава на висини Богу и на земљи мир, међу људима добра воља.” Амин! Христос се роди!

протосинђел Антоније Стевановић

Извор: Протосинђел Антоније Стевановић: Пастирске беседе и поуке
Приредбо: Архимандрит Јован Рагосављевић
Издавач: Манасијер Жељевица, 2013.

ПРОСЛАВЕ

Срби у Мађарској свечано прославили најлепши православни празник Рођење Христово

Сентандреја

„Божји је дан откривења вечне истине – ко је и какав Бог у кога верујемо и дан откривења смисла и циља човековог живота, смисла потогања читавог света.“

Духовни сјај витлејемске звезде међу Србима у Мађарској увек је био, а и остаће присутан. Један од највећих хришћанских празника, који се празнује као успомена на дан рођења Исуса Христа, добро је познат српским православним верницима који су свесни да ниједан празник нема више народних обичаја. Они су се и дан данас одржали што није ни чудо, јер је у питању празник живота, радости и мира.

Управо радост, раздраганост и весеље широм Мађарске карактерисали су прославу великог хришћанског празника Христовог рођења.

Свесни духовног сјаја светлости крстолике Витлејемске звезде, предвођени својим духовницима, српски

православни верници у Мађарској су изнова открили Тајну људског рода, идентификацију која налаже духовну обнову и спасоносни пут који се зове борба и опстанак на истинском путу ка Богу.

На том исправном путу се празноvalo Христово рођење, достојно се славио Божји.

У **Сентандреји**, на Бадњи дан, најпре су служени часови, а потом је свету архијерејску литургију уз саслужење протојереја-ставрофора Војислава Галића, протосинђела Варнаве (Кнежевића) и архиђакон Инокентија (Лукина) у Благовештенском храму – који се налази на емблематичном тргу који краси Крст српског трговачког содружества – служио Његово Високопреосвештенство митрополит будимски Г. Лукијан. Поподне је приређен свечани програм у Библиотеци Епархије будимске. Митрополит Лукијан је по лепом српском обичају дочекао бадњака, обасипајући га зрнелвем жита.

Прославу православног Бадњег дана својим присуством увеличао је и Жолт Филеп, градоначелник Сентандреје. Он је на самом почетку замољен да запали свећу. Молитву освећења бадњака је овај пут изговорио протојереј-ставрофор Војислав Галић, парох сентандрејски, а слово о Божићу прочитао је ђакон Стефан Милисавић.

Потом је испред свештенства и окупљених верника изведен пригодни програм. У свечаном програму учествовала су деца из Сентандреје и из околних места, махом ученици Српске основне школе и гимназије „Никола Тесла“ у Будимпешти. Публика је уживала у лепо изведеним пригодним песмама и реци-

тацијама. У програму су учествовале чланице певачког друштва при КУД „Табан“: Радмила и Сања Вуковић, те Мила Поздер, затим Мира и Милош Јакшић, Татјана и Анастасија Почуча и Јасмина Аџић, учитељица СОЦ „Никола Тесла“.

Високопреосвештени митрополит Епархије будимске и администратор Епархије темишварске, Господин Лукијан је затим свим присутнима честитао Бадњи дан и најрадоснији хришћански празник – Божић. После изведеног програма освештени бадњака је у порти Саборног храма наложен на ватру.

Увече, у навечерје Христовог рождества, митрополит Лукијан је у Благовештенском храму служио празнично бденије уз саслужење протојереја-ставрофора Војислава Галића, пароха сентандрејског, протосинђела Варнаве (Кнежевића), и ђакон Стефана Милисавића.

По старом обичају, на сам дан Рођења Исуса Христа је служена божјићна литургија у Благовештенском храму. Чинодејствовали су протојереј-ставрофор Војислав Галић, парох сентандрејски и архиђакон Инокентија (Лукин).

У **Помазу** је на Бадњи дан поподне у 15 сати месни парох о. Љубислав Милисавић служио вечерње, а потом је бадњака наложен на ватру. На дан највеселијег православног празника, Божића, са почетком у 4 сата вршено је појутарје, а са почетком у 10 часова у месној цркви Светог великомученика Георгија у присуству изузетно великог броја верника православне пастве служена је божјићна литургија. Помашки појци су и овом приликом својим лепим појањем увеличали службу Божју. На крају свете литургије деца из Помаза, Калаза и Чобанца

веома симпатично су извела Вертеп. Учеснике је овај пут увежбала професорка Зорица Јегер. Божић је у Помазу завршен служењем вечерња у 16 часова.

У **Чобанцу** у храму Светог архангела Гаврила над руги дан Божића служена је света архијерејска литургија. Малобројна паства се и овом приликом окупила у месном храму да про-

Чобанац

Помаз

Калаз

слави Рождество Христово. Празничну божјићну литургију служио је Његово високопреосвештенство митрополит будимски Г. Лукијан уз саслужење свештенства Будимске епархије.

У **Калазу** је Бадњи дан прослављен преподневном светом литургијом коју је служио месни парох протонамесник Зоран Живић. У поподневним часовима служено је вечерње, а потом је изведено паљење храстовог дрвета, бадњака. Ове године су бадњакићи подељени одмах после вечерња. Овде ваља истаћи да је месна Српска народносна самоуправа све присутне чајем и куваним вином. Сутрадан је у месном храму Светог архангела Гаврила служена божјићна литургија на којој се окупио велики број православних верника. Према речима месног пароха, служби су присуствовали сви чланови калашке српске православне парохије.

У **Будимпешти** је на Бадњи дан служена света литургија, а поподне и празнично вечерње на којем се окупио изузетно велики број српских верника. Након опхода око саборног

Будимпешта

где званично живи девет Срба, а прослави је присуствовало око тридесетак људи, верника и пријатеља. Празник је лепо прослављен, после вечерњег запаљен је празнични бадњак, а свештеник је поделио бадњачиће, које верници носе својим кућама. Велико изненађење је био наступ тамошњег женског хора, који негује традиционалну музику и који је улепшао прославу извођењем српских божићних песама. Овога пута су изненадили вернике божићним тропаром „Рождество твоје“. И у Рацаљмашу и у **Стоном Београду** и у **Бати**, прославама и свечаном вишгласном појању, оцу Павлу Каплану се при-

храма, који слави Светог великомученика Георгија, освештани су бадњачићи које су верници понели својим кућама. Наравно, ни овде није могао да изостане свечани дочек и паљење освештеног бадњака. Овом приликом свечану беседу одржао је месни парох протојереј Зоран Остојић, архијерејски намесник будимски. Он је у свом кратком говору истакао важност рођења Богомладенца што је најлепши пример љубави Господа према људском роду. Он је истовремено истакао још и то да би било пожељно да се чудо Спаситељевог рођења у Јерусалиму појави, догоди и у души свих српских православних верника.

Следећег дана на Божићној светој литургији окупили су се православни верници из Будимпеште и из удаљенијих места. У пештанском српском храму на Дан Христовог рођења служена је света архијерејска литургија. Том приликом чинодејствовао је митрополит будимски Г. Лукијан уз саслужење протојереја Зорана Остојића, протонамесника Николе Почуче, протосинђела Варнаве (Кнежевића) и ђакона Стефана Милисавића. На крају литургије прочитана је посланица Његове Светости патријарха српског Г. Порфирија.

Бадњи дан, Бадње вече и Божић прослављени су у три парохије, које опслужује протојереј Павле Каплан. Празновање је почело у раним подневним часовима у **Рацаљмашу**,

дружио и увеличао их, сад већ искусан појац Дејан Дујмов. „Захваљујући Софији Чупић, мотору ове заједнице, Српско удружење из Рацаљмаша нас је обрадовало божићним поклоном, теписима за наш свети храм. Овим путем им се захваљујем“, изјавио је о. Павле Каплан за наш лист.

Отац Каплан је затим, пред више од педесет верника служио вечерње у српској цркви у Стоном Београду. Освештан је бадњак и овом приликом је свештеник на мађарском језику изговорио цитате из божићне посланице Високопреосвећеног архиепископа и митрополита будимског г. Лукијана. После паљења и освештења бадњака, уз певање божићних песама послужено је кувано вино, ракија и посни колачи. Достојно божићно славље овезбедила је месна Српска самоуправа са својим председником Ласлом Шандоровићем, који је уједно и председник тамошње Црквене општине. Поред Срба из Стоног Београда, празновању су присуствовали многобројни Руси, Украјинци и Румуни. Вечерње се завршило миросањем верника.

На Бадњи дан, у Бати, малишани су на вечерњем извели традиционални божићни играказ пред пуном црквом верника. После вечерњег, читања божићне посланице Његовог Високопреосвештенства архиепископа и митрополита будимског г. Лукујана, миросања, поделе бадњачића, освештења и паљења бадњака, послужено

Стони Београд

је кувано вино, ракија и чај. Око ватре, певале су се богомољачке песме и уз разговор и пиће, верници су достојанствено и у пријатном расположењу обележили празник. На први дан Божића, прослава је настављена празничном светом литургијом и вечерњем у батској српској цркви, а на други дан Божића, отац Каплан је служио свечану свету литургију у Стоном Београду.

Бадње вече и Божић прослављени су и у **Српском Ковину**. У раним подневним часовима, на свечаном вечерњој које је служио архимандрит Методије, уз саслужење ђакона Андраша Шољома, у Српском Ковину, први пут је освештан и запаљен бадњак. Ученици Српске школе у Ловри извели су сценски приказ рођења Христовог. После паљења бадњака уприличено је послужење, кувано вино, ракија и чај. Свечаности је присуствовао и градоначелник Српског Ковина, Тибор Деак. Прослава је настављена у **Ловри**, где су се окупили многобројни мештани са децом. Свечано вечерње служили су протојереј Радован Савић, месни парох и архимандрит Методије. После паљења бадњака, овогодишњи кум, Слободан Вертетић, приредио је послужење. Ловранска деца су два дана традиционално обилазила ловранске српске породице и изводила божићни вертеп, нестрпљиво ишчекивајући поклоне. На сам Божић, свечану литургију служио је отац Радован Савић.

На други дан Божића и прославу Сабора Пресвете Богородице, архимандрит Методије служио је свечану литургију у **Чипу**.

Празновање Божића у Бачкој отпочело је већ 5. јануара и то у **Баји**. У граду чувеном по риблијој чорби и тра-

диционалној „Фишијади“, у присуству скромног броја верника, међу којима се налазила и Андреа Бешешек Чубак, заменик градоначелника града на обали Шугавице, у древној српској православној светониколајевској цркви празнично вечерње на Туциндан служио је протонамесник Јован Бибић, парох сантовачки, администратор бајске парохије.

Он је сутрадан, на Бадњи дан, служио у својој парохији у **Сантову** где су се приликом вечерња у лепом броју окупили месни српски православни верници којима су се придружили и бројни некадашњи Сантовчани, који данас више не живе у овом селу, али их родни крај увек зове, поготово за време Божића. Окончањем празничног вечерња уследило је паљење бадњака, које представља топлину Христове љубави. Сантовчани су најпре уживали у топлини коју је дочарала ватра, обасјана витлејемском звездом, а потом и у куваном вину, односно, чају који су се делили у порти светиње.

Наравно, током празника Христовог рођења међу Сантовчанима је владао посебан дух, а неки од њих имали су разлога за додатно славље, на име, на трећи дан Божића, прославили су своју крсну славу св. првомученика и архиђакона Стефана, као заштитника свога дома!

Њихове домове осветио је протонамесник Јован Бибић, парох сантовачки који је на други дан Божића боравио у Барањи.

Поводом празника Христовог рођења у **Мохачу** 8. јануара на дан Сабора Пресвете Богородице је служена света литургија. Предвођени својим духовним пастиром о. Јованом Бибићем, парохом сантовачким, ад-

Српски Ковин

Бата

Ловра

министратором мохачке парохије, иако малобројни, месни српски православни верници су достојно прославили празник Христовог рођења – Божић.

Веома празнично било је и у **Печују**. Духовни сјај витлејемске звезде привукао је велики број православних верника у престоници Жупаније Барање, где су се приликом Бадње вечери окупили месни Срби, Мађари, Руси и Украјинци. Наравно, њима су се и овом приликом придружили Срби из околних насеља – сви они уживали су у чудесној атмосфери божанствене витлејемске ноћи када се у пастирској пећини родио Спаситељ човечанства. У склопу празничног вечерња, које су служили јереј Милан Ерић, парох печујски и протођакон Андраш Штријк, освешћени су, а потом и подељени претходно припремљени бадњачићи. Јереј Милан Ерић је одржао и кратку пригодну беседу да би потом позвао вернике у порту цркве где је уследило паљење бадњака. Након свечаног чина, који је обавио парох печујски, верници су се дружили, ћаскали, а захваљујући парохијану Борису Бранковићу и његовој породици, пили су кувано вино, чај и ракију, а наред дворашта, на постављеном столу нашле су се и посне кифлице те други посни слаткиши. Сутрадан, на први дан Божића, служена је света литургија, а у присуству српских, руских, украјинских и мађарских православних верника, односно, појединих грађана Србије, који су управо

поводом празника Христовог рођења боравили у Печују, прочитана је и Божићна посланица Његове Светости патријарха српског Господина Порфирија.

Многи су се и причестили, а дружење је са пригодним послужењем настављено испод свода светог храма.

У престоници Жупаније Барање свечано је било и на трећи дан Божића – Стевањдан. Тога дана, у светом храму посвећеном Св. Андронику и Јунији, свету архијерејску литургију, уз саслужење свештенства, служио је Његово Високопреосвештенство митрополит будимски Г. Лукијан. Освећен је и славски колач, односно, преливено кољиво, а све поводом празновања крсне славе јереја Милана Ерића, пароха печујског – светог архиђакона Стефана. Многи су честитали духовном пастиру и његовој породици патрона, светковину породице, пожелевши молитвену заштиту светог првомученика, првог хришћанина који је страдао за Господа.

Другог дана Божића парох печујски служио је у **Липови** где се том приликом окупно скроман број верника: поред мештана, дошли су и Срби из околних насеља, како би прославили други дан Христовог рођења, Сабор Пресвете Богородице.

Божић се достојанствено и молитвено прославио и у нашој древној светињи **манастиру Грабовцу**, у Жупанији Толни. Мати Софији, намесници манастира, мати Варвари и синђелу Митрофану, духовнику древне светиње у празновању једног од највећих хришћанских празника придружили су се и поједини верници како из Толне, тако и Бачке. Штавише, међу заинтересованима су се нашли и људи добре воље из Холандије, односно, Украјине. Сви они у духовном древном средишту и стецишту српског народа у Мађарској, изнова су могли да осећају несвакидашњу атмосферу магичне витлејемске ноћи када је рођен Богомладенац.

Празнично је било и у **Медини**, где је свету литургију, на други дан Божића, служио протојереј Зоран Остојић из Будимпеште, архијерејски намесник будимски, иначе, администратор мединске парохије. Малобројна срп-

ска заједница у овом толнанском насељу се изнова сложено окупила и прославила најрадоснији хришћански празник, не заборављајући при томе ни евоцирање старих српских божићних обичаја.

Божић се молитвено и празнично прославио и у Поморишју.

У **Батањи** се традиционално обележио Бадњи дан и Божић уз обичаје који окупљају заједницу и стварају посебан дух празника, јачају заједницу и чувају традицију за будуће генерације.

На Бадњи дан, ученици виших разреда, углавном дечаки, у друштву својих наставника отишли су у шуму како би донели бадњак. Овај задатак био је посебна част и радост за младе који су носили бадњак до цркве. Поставили су свечано бадњак испред храма, где су чекали поподневну службу. Женски део колектива је за то време припремао посно послужење и топле напитке.

У батањском храму, у предвечерје рођења Сина Божјег, протојереј-ставрофор, Илија Галић, служио је вечерње уз присуство верника. Након вечерњег богослужења, у духу традиције, свештеник је благословио и запалио бадњак, што је један од најлепших тренутака дана. Овај обичај симболише светлост која је обасјала свет доласком Христа. Окупљени верници су уз молитву и топлину пламена делили радост и добро расположење, док су најмлађи са знатижељом пратили сваки детаљ. Након паљења бадњака српске породице су очекивале у својим домовима коринђаше. У вечерњим сатима деца су наставила традицију коринђања. Обилазили су куће и уз песме и рецитације, деца су доносила радосну вест о Христовом рођењу, а домаћини су их даривали слаткишима, јабукама и орасима, чиме су се одржавале старе обичајне вредности.

На сам Божић, у батањском храму је одржана свечана литургија коју је служио протојереј-ставрофор Илија Галић, парох батањски. Посебно дирљив део био је када су деца која похађају веронауку читала апостол и изговарала „Оче наш“, учествујући на тај начин у духовном обележавању празника. Након литургије свака породица се повукла у свој дом, где су

у кругу најближих славили Божић. Уз молитву, честитање и богату трпезу, делили су љубав и захвалност стварајући успомене које се преносе с колена на колена.

Иако малобројни, и Срби у **Чанаду** су такође достојно прославили Рођење Богомладенца. Празновање празника над празницима уприличено је на други дан Божића када је у месном српском православном храму празничну литургију служио протојереј-ставрофор Илија Галић, парох батањски, администратор чанадске парохије.

У једној од српских оаза у Мађарској, у **Десци**, и ове године било је празнично приликом Божића! И масовно! У надалеко познатом насељу од памтивека се верно и одано негују божићне традиције. Да је тако и овај пут потврдили су многобројни чланови Културно-уметничког друштва „Банат“ који су предвођени Кристифором Брцаном, председником ансамбла отишли да исеку бадњак. Наравно, бадњаку је и овај пут упућен поздрав и принета му жртва: жито, вино, колач. Поготово су малишани били одушевљени што су и они могли да понесу моћно, свето дрво. И једва дочекали тренутак његовог освешћења и паљења, наиме, бадњак се свечано ложи у знак сећања на ватру коју су по народном предању витлејемски пастири наложили у пећини у којој се родио Исус Христос да би огрејали божанско новорођенче и његову мајку.

Освећење бадњака, у порти светог храма, обавио је протонамесник Светомир Миличић, парох дешчански, а потом је уследило и паљење дрвета, које представља топлину Христове љубави, односно, подсећа на дрво „које је праведни Јосиф положио како би се тек рођени Богомладенац загрејао у хладној пећини.“

Сви су уживали у топлини коју је дочарала ватра, обасјана витлејемском звездом. Празнична атмосфера се могла осећати и сутрадан, првог дана Божића, приликом празника над празницима.

Храм Преображења Господње божићне црквене обреде дочекао је у новом руху; завршено је фарбање зидова у унутрашњем делу светиње што су верници са вееликим задовољ-

Сантово

Манастир Грабовач

Foto: Peter Koppany

Печуј

ством констатовали. Од празничних литургија најпосећенија, наравно, била је на први дан Божића, када се окупио велики број верника па је тако, сламом окићена светиња, после три године, поново заблестала. По већ устаљеном обичају, апостол су читали најмлађи школарци, а протонамесник Светомир Миличић је, након Јеванђеља, прочитао Божићну посланицу Његове Светости, патријарха српског, Господина Порфирија. У свом посебном обраћању верницима, дешчански парох се најлепше захвалио свим људима добре воље који су својим прилозима допринели обнови, а понајвише улепшавању унутрашњег дела цркве. Посебно је истакао пружену помоћ сеоске самоуправе на челу са начелником Ладиславом Кираљом. Отац Светомир је истакао да ће се улепшавање храма наставити и у 2025. години; наговестио је да су у току преговори за израду нових столова. У наставку литургије и овога пута је била приметна ангажованост деце која су током богослужења, уз старије појце певали одговарајуће црквене напеве, а посебно је за похвалу извођење краћег пригодног божићног програма у којем су својим рецитацијама учествовали и најмлађи, који још нису кренули ни у забавиште, што се може сматрати и њиховим првим јавним наступом. Као и увек, о. Миличић се свим учесницима програма захвалио и уручио скромне поклоне. Светковање је настављено у парохијској библиотеци уз разговор након којег су верници задовољно кренули кућама где их је чекала богато постављена божићна трпеза. Након преподневне свете литургије и дружења, у знаку древних обичаја, већ по ухораној традицији у организацији Културно-уметничког друштва „Банат“ у вечерњим сатима у Сеоском дому одржан је божићни културни програм, самостално вече „Баната“. Детаљан извештај о поменутој при-

редби објавићемо у наредном броју Српских недељних новина.

Трећег дана Божића – на Стевањдан – поједини Срби у Десци су достојно прославили своју крсну славу.

Последње овогодишње богослужење у храму Рођења Пресвете Богородице у Сиригу јереј Милан Ерић служио је пред десетак верника на Бадњи дан. Након свете литургије, у којој се посебно помолио за оздрављење Милана Владисављева, татора сиришког храма, освећењем бадњачића које су верници понели својим кућама, духовник сиришких Срба пренео је празничне поздраве Њ.В. митрополита будимског Лукијана, истичући да се током божићних празника сви моле за мир, да се ратови заврше и заустави безумно крвопролиће. Отац Ерић је позвао вернике да се још више посвете Цркви и да чувају своју веру, национални идентитет, језик и културу, а посебно је истакао да и даље наставе да показују поштовање према својим пријатељима припадницима већинске нације овде у Мађарској.

Срби у Новом Сентивану су такође достојно прославили празник Христовог рођења. Предвођени протонамесником Светомиром Миличићем, парохом дешчанским, администратором новосентиванске парохије, на Бадњи дан, након вечерња, на дворишту некадашњег парохијског дома су палили бадњак. Потом је уследио још један свечани чин, наиме, чланови Новосентиванске српске самоуправе су деци поделили божићне поклон-пакетиће, а сви окупљени добили су мале, кићене бадњачиће. Пријатна атмосфера настављена је и у наставку празновања Бадњег дана: на дворишту парохијског дома верници су понуђени вареним вином, посним кифлицама, погачама, које је испекла Катика Ацков.

У Новом Сентивану, празнична света литургија служена је на други дан

Рождества Господа, на дан Сабора Пресвете Богородице.

У Сегедину, сваке године, приликом празновања најрадоснијег хришћанског празника Христовог рођења, празнично је и велелепно. Тако је било и ове године. Божићне припреме су већ раније отпочеле како би древна светониколајевска светиња – за време Божића – у пуном свом сјају сјајила и дочекала вернике. Штавише, парохијанке су марљиво и домаћински припремале посну храну, здравље, колач – све што је потребно за Бадњи дан и Божић!

На Бадњи дан, поподне, деца су објавила Рођење Богодетета: у Вертепу су учествовала и деца, која су полазници 1. разреда месне Српске основне школе. Наравно, из божићне представе нису могле изостати ни пригодне божићне рецитације.

Вечерња молитва, после Вертепа, освећење и паљење бадњака у порти цркве је традиционални српски обичај. Међу обичајима спада и награђивање деце: и овом приликом најмањима и најслађима пригодне поклон-пакетиће и поклоне припремили су Самоуправа Срба у Сегедину, месно Српско културно удружење и Сегединска српска православна црквена општина.

И док је у порти цркве бадњак горео и осетила се топлина Христове љубави, дотле је и међу многобројним присутнима владала пријатна атмосфера. Парохијани и парохијанке су се дружили уз посне кифлице, кувану ракију, вино и чај. У међувремену, деца су појала духовне песме као што су „Божић, Божић благи дан“, „Ој бадњаче, бадњаче“ итд.

Празничне тренутке месни парох протојереј Далибор Миленковић, који је у склопу вечерња прочитао и „Божићну посланицу“ Његовог Високопреосвештенства митрополита будимског Г. Лукијана, искористио је да сви ма честита Бадње вече и пожели срећне божићне празнике.

На дан рођења Богодетета, у Сегедину је служена свечана света литургија. У предивном божићњем амбијенту, који подсећа на место рођења Младенца, окупило се од најмлађих до настаријих како би у молитвеном духу прославили рођење Младенца Христа. Том приликом апостол је читала Јелена Миленковић, „Симбол вере“ Анаста-

Сегедин

сија Мицић, док су остали заједно читали „Оче наш.“ За певницом је појала група омладине из Сегедина. Месни парох о. Далибор Миленковић је прочитао „Посланицу“ Његове Светости патријарха српског Г. Порфирија.

Треба рећи да су празничној светој литургији присуствовали и Ђерђ Терек, почасни конзул Босне и Херцеговине у Мађарској, Нада Малбашки, руководилац Самоуправе Срба у Сегедину, Љиљана Милићевић, председница месног Српског културног удружења, Љубинка Георгијевић, в.д. директора Српске основне школе у Сегедину те многи други.

Као и сваке године о Божићу, најмањи су од месне српске самоуправе и Културног удружења добили пригодне поклон-пакетиће.

Свечано обележавање Божића у граду на обали реке Тисе достојно је протекло и осталих дана празника Христовог рођења.

Све у свему, Христово рођење је достојно прослављено широм Мађарске не само у поменутих насељима, него свугде где живе Срби. Витлејемска звезда обасјала је наше душе, наша срца. И позвала нас, као и раније, на саборност и духовни преображај. Јер Христос се родио ради нас људи и нашег спасења!

Екипа СНН-а

Батања

Нови Свети Иван

ИНТЕРВЈУ

Зорица Степанов, добитница признања „За народности”

Поводом Дана народности, 18. децембра, који се у Мађарској обележава од 1996. године, признање „За народности” додељује се најзаслужнијим појединцима и удружењима који су допринели очувању народносног идентитета, културе, матерњег језика и јавног информисања на језицима мањина. Свечано уручење овогодишњих признања приређено је на сам дан, 18. децембра у Бугарском културном центру у Будимпешти.

шњем члану Српске самоуправе и руководиоцу месне Српске читаонице. Како је у образложењу за доделу награде наглашено „признање се додељује за четвртвековни несебичан и неуморан рад испољен у Српској самоуправи у Мохачу. Њеним залагањем Самоуправа је остварила небројене програме на пољу очувања срп-

Међу овогодишњим добитницима овог високог државног признања – која су уручили Миклош Шолтес, државни секретар и Золтан Фирјеш, заменик државног секретара за народности у Уреду премијера Владе Мађарске – нашли су се представници свих народности, а у оквиру 29. свечане церемоније, награда „За народности” уручена је и истакнутој представници српске заједнице у Мохачу, Зорици Степанов, дугогоди-

ске традиције који су допринели јачању заједнице. Као организатор програма Мохачке српске читаонице и мохачких гостовања Српског позоришта у Мађарској, има велике заслуге у поспешивању културног живота месне српске заједнице. Главни је организатор пратећих програма верских празника у Мохачу као и поклоничких путовања. Зорица Степанов имала је велике заслуге у обнови месног српског православног храма.”

Милан Степанов, др Јованка Ластиф, Зорица Степанов и Миклош Шолтес

У погледу истакнутих признања, Ви сте 2024. годину уоквирили: на Светосавској академији уручена Вам је Светосавска награда Самоуправе Срба у Мађарској, а приликом Дана народности презели сте високо државно признање „За народности”.

Врло сам изненађена! Ја сам светосавску награду примила као највеће признање, а овој се ни у сну нисам надала. Сматрам да има много млађих од мене који су заслужили ову награду.

Наравно, награда се не везује за животну доб.

Не везује се за године, ипак, ја сам већ старија особа. Увек сам наглашавала: ако смо положили заклетву, треба и да је одржимо. Мој деда је то увек говорио и радујем се што сам му веровала, јер сам се уверила да тако треба радити.

У образложењу стоји да сте 26 година били мотор српске заједнице у Мохачу, и као члан месне Српске самоуправе и као руководиоца Српске читаонице.

Било је лепих тренутака – мислим да је све било лепо. Оно време, када смо почели, рекла сам да ће сваког месеца бити неког догађаја, програма, којим ћемо покушати да задовољимо очекивања наших бирача, пријатеља. Сви смо били мишљења да ће тако бити право и то је и дан данас тако. Имали смо свакојаке приредбе, угостили смо и високе званице као и све људе добре воље који су нас удостојили доласком на наше програме и својим присуством и учешћем дали допринос да се одређена приредба одвија у жељеним оквирима са што квалитетнијим садржајем.

Много се тога мењало у протеклих 25 година. Те промене како су утицале на функционисање организација, на смену генерација у заједници?

Увек се може прилагођавати, само треба добре воље, а оно што ме највише радује то је, што је стасао нов подмладак. Јесте да нас је све мање, али нова генерација је свесна шта јој је чинити. Остала је још неколицина нас старијих особа да им помогнемо, усмеравамо их и већ сада можемо закључити да је наставак добар.

Да ли млади прихватају сугестије, или, уопште питају ли за савет? Питају, јер у томе су одрасли, наиме, међу њима је и мој унук. Посебно ме радује што се ангажовао и насто-

ји да настави започето. Зна шта, како и зашто треба радити за цело наше српство у Мохачу, као и за наше пријатеље који нам се придружују.

Током минулих деценија нису само Срби навраћали у Српски клуб, међу интересентима било је и припадника других националних мањина, односно, људи са стране.

Наш принцип је био да нам се могу придружити особе које радо долазе у наше друштво, које поштују нашу културу, обичаје, желе да нас упознају, да сарађују са нама, као што их и ми поштујемо и желимо да делимо са њима све што је добро и племенито. Посебно ме радује што смо од пр-

У име чланова Српског клуба честитке од Ђуре Живковића

вог тренутка успели да успоставимо добре везе са свим националним заједницама у Мохачу који је, како је познато, мултикултурална средина и велика је ствар што смо и ми Срби, део те етничке и језичке шароликости. Дакле, код нас се на овакав начин обистињује теза: заједно смо јачи!

Имали сте добре сараднике, мада нисте имали велики избор.

Не, заиста није било великог избора, али сви који су се залагали, били су изузетно добри сарадници са којима је било лако сарађивати, јер смо били истомишљеници. Они су ме подржавали и бодрили и у најтежим тренуцима када сам осећала умор, засићеност и неку врсту одбојности са неких страна. Били су позитивни и та позитива је надвладала, што је мене подстакло да кренем даље.

Шта је Ваша порука млађој генерацији, како наставити наслеђе?

Морам се вратити на почетак разговора: ако неко нешто прими, мора то савесно и да одради. Можда звучи врло једноставно, али управо у тој једноставности се налази много тога што човека чини правим човеком.

Забележио:
Миленко Радић

Српске судбине током револуције 1848/1849. године (135)

ФЕЛТОН

Укидање Српске Војводине и Тамишког Баната

„Зачег смо крвцу проливали? Зарад кога? Чему све те српске жртве?“

Крајем августа месеца 1849. године Димитрије Вилински се вратио у Сегедин. Срећом, његов дом није страдао. Био је безмерно захвалан свом верном пријатељу Иштвану Кендеу који је све време бринуо о магази и једносратној кући фамилије Вилински. Димитрије му је заузврат до краја живота бесплатно поклањао намирнице и све кућне потрепштине. Када је његов син јединац, Шандор, уписао права у Пешти, стари Димитрије му је несебично плаћао сву школарину.

Ни време није ништа помогло да би времешни трговац икада могао да прежали губитак сина. Од Аулелије је крајем октобра примио писмо да је Сава одведен и стрељан негде у Бихору. Дуго је трагао за његовим гробом. У томе му је увелико помогао и Василије. Бивши мајор није часио часа, већ је одмах кренуо да обиђе сва она места где су током лета 1849.

могли да буду стрељани вацки Срби и Сава. После безуспешног трагања, почетком фебруара 1850. године, негде око Света три јерарха, ипак је успео да му уђе у траг. Захваљујући бризи Цвијанове удове, тела Василија Цвијана, Петра Мурата и Саве Вилинског, пренета су уочи српског Божића 1850. године и сахрањена у вацком српском гробљу.

Испрва је времешни Димитрије Вилински помишљао да Савин ковчег пренесе у Сегедин, али када је с пролећа 1850. године са целом својом фамилијом боравио у Вацу, одлучио је да се Савин гроб не дира.

Димитрије Вилински се упокојио у Господу једне јесење ноћи 1870. године, баш када је зацарио пун месец изнад Сегедина.

После сахране, по древном обичају, на самом улазу у кућу стављена је емајлирана посуда за прање руку у којој се налазио потопљени камен.

Сви ритуално опраше руке и приредише даћу. Оживеше старе успомене и бројне легенде. Нису изостајале ни оне комичне приче из живота упокојеног Димитрија Вилинског.

Василије се потом демобилисао и преселио се у Сегедин, где је преузео све очеве послове. Софија му је подарила још двоје деце: Стевана и Милицу. Посао је напредовао, а дом Вилинских поново испуни дечји смех и кикот. Живот му је протичао у миру и благодану. Жестио се једино због политичке ситуације. Био је верни читалац „Српских новина“, Милетићеве „Заставе“ и листа „Szegedi Híradó“ („Сегедински весник“) Често је замерао и критиковао политичаре и једва чекао да пође у „Градску касину“ где је увек ватрено водио дискусију о политици.

Када је аустријски цар 27. децембра 1860. потписао декрет о укидању круновине Војводство Србија и Тамишки Банат, Василије је тиме био дубоко узнемирен и крајње разочаран. „Через чега смо се, ондак, тукли сас Маџарима?“, питао се сав очајан. „Зачег смо крвцу проливали? Зарад кога? Чему све те српске жртве? Ко ме и кога смо то служили? Све је било узалуд! Куртало било и аустријског цара и целог крвавог рата! Лепо нас је исигр'о тај про-

клети Фрањо Јосиф!“ Тад умало и да опсује, али се ипак суздржа.

Са Софијом је живео у великој љубави и слози све до губитка најстаријег сина Димитрија, који је страдао за време велике поплаве марта месеца 1879. године. Василије првенац, који је у много чему био слика и прилика његовог оца, првог Димитрија, нашао се међу првима да спасава од водене стихије своје суграђане. Беше хладна, ветровита ноћ. (...)

Драгомир Дујмов

Застава Српске Војводине

Прослава патрона Српског клуба у Мохачу

Ђорђе Нешић

Сходно ранијим годинама Срби у Мохачу су треће суботе у децембру приредили последњи свој програм у 2024. години и то прославу патрона Српског клуба – Светог Николе.

На позивну реч Зорице Степанов, председнице месне Српске читаонице, многи су се појавили на светониколајевском празновању: дошли су Срби из Хрватске, Шокци и Мађари, штавише, међу гостима се нашао и познати књижевник и управник Културно-научног центра „Милутин Миланковић“ из Даља, Ђорђе Нешић.

На молбу организатора вечери,

многбројне присутне поздравио је аутор овог извештаја, који је најпре представио 21. број „Барањских свезака“, специјално издање Самоуправа Срба у Печују и Печујско-барањског српског удружења, које је посвећено 100. годишњици опације Срба из Мађарске након Првог светског рата.

Главни и одговорни уредник издања укратко је говорио о настанку и разним поглављима студије, чије су штампање материјално подржали Уред премијера, Фонд „Габор Бетлен“, Самоуправа Срба у Мађарској, Самоуправа Срба Нове Пеште, Самоуправа Срба 13. будимпештанског кварта, Самоуправа Срба у Баји, Самоуправа Срба у Мохачу, Самоуправа Срба у Липови, Самоуправа Срба у Печују и Печујско-барањског српског удружења.

Након представљања фото-албума под насловом „Сликом и речју против заборава II“, обогаћеног радовима историчара и разним документима, уследио је кратак „песнички наступ“ Ђорђа Нешића, који је прочитао две своје песме.

Публика је топло поздравила свог госта из Сомбора-Даља, а исто тако топло је поздравила и Зорицу Степанов, председницу месне Српске читаонице, дугогодишњег руководиоца бираног тела Срба у Мохачу којој је 18. децембра у Будимпешти уручено признање „Награда за народности“.

У име чланова Српског клуба у Мохачу награђеној је честитала Јања Орос, пожељни јој и надаље добро здравље и пуно лепих програма.

У наставку вечери за добро расположење присутних побринуо се

Џумбус трио који чине Бранка Башић, Слободан Вертетић и Давид Ередич.

Популарна вокална солисткиња из Чипа је својим домаћинима најпре подарила песме, сакупљене у Чипу (са ЦД-а „Мој Чип“), а потом је у пратњи својих колега извела шаролик репертоар песама како старих српских, тако и босанских севдалинки и још бисмо могли ређати популарне хитове које је Бранка извела. Штавише, гостима из околине Будимпеште након одређеног времена прикључио се и месни Оркестар „Радост“ који је својом заиста зрелом свирком одушевио присутну публику.

Вече је протекло у заиста пријатној атмосфери, а сличан амбијент се очекује и на Српском балу 11. јануара у Омладинском центру, односно, 13. јануара приликом испраћаја старе и

дочека Нове године у Српском клубу у Мохачу.

Предраг Мандић

Џумбус трио

НЕВЕН

Празнични дани у дешчанском Српском забавишту и школи

Православни верници су 19. децембра прославили празник Светог Николе. У сеоској богомољи, окупили су се на служби и свечари са породицама, као и сви хришћани који поштују овог великог свеца. Заједно са њима, служби су присуствовала и деца из забавишта, као и основци, Сениша Шевић и Владимир Брцан, који су овога пута читали апостоле.

После службе, сви су били позвани у парохијску библиотеку на наставак прославе, ове најчешће православне славе. Управа школе је, заједно са свим педагошким радницима и наравно децом, наставила је прославу Светог Николе и сутрадан, у петак, 20. децембра. У јутарњим часовима, окупљање је почело у великој сали Сава центра. Деца су са нестрпљењем очекивала долазак омиљеног „деде“. Како то обично и додикује, он се и појавио, носивши велики цак пун поклона за све малишане, које је и ове године даривао уз помоћ Дешчанске српске самоуправе. Том приликом, деца све три забавишне групе имала су свој наступ пред популарним Деда Мразом, тј. Светим Николом, како би му се захвалила за пакетиће. Поред њих, и ученици основне школе су такође отпевали и одрецитовали свој програм, који су вредно спремали. Сви су имали прилику да се сликају и поразговарају са њим, а на крају су га испратили са чувеним стиховима песме „Деда Мразе, Деда Мразе, не

скрећи са стазе, не оклевај не дремај, већ поклоне спремај..“

Дан препун догађања, настављен је у поподневним часовима, када су око 16 часова и родитељи почели да пристижу. Временске прилике поквариле су традиционално окупљање у дворишту установе, те је тако Сава центар био поново место збивања. Одлучено је да последњи радни дан пред зимски распуст буде посвећен предстојећим празницима, као и по-

родичном дану. Деца су имала свој брижљиво припремљен божићни програм у којем су, опет, бриљирали, како на српском, тако и на мађарском језику. Дух заједништва се осећао по целој сали, па су се тако могле уочити сузне очи код већине мајки, чак су и очевима очи засузиле.

На крају програма, сви су били позвани на божићни вашар у просторијама школе. Деца – малишани из забавишта – ове године правила су

слатка послужења за све присутне, па су тако могле да се пробају тредиционалне медањаке и чесницу, а они најсрећнији нашли су и динар, који се традиционално ставља у овај обредни колач. Школарци су ове године имали пуне руке посла. Са својим учитељицама и Аги Шелмеци, која предводи радионицу ручног рада, правили су разноврсне украсе и декорације, који су карактеристични за ово доба године. Свако је нашао неки украс који би баш у њиховом дому могао да краси јелку или полицу, па је тако врло брзо сав декор био распродат.

Дан није био приведен крају одласком родитеља и деце, а о томе могу да сведоче сви заспослени, који су се још једном окупили за округлим столом да свечаном вечером испрате још једну веома успешну годину.

Поздравне речи и захвалност свима упутио је председник дешчанске Српске самоуправе Кристифор Брцан, који је са својим колегама, др Миланом Јанчкиним и Невенком Белажски, као и у сарадњи са директоркама школе Нором Станојевић Роцков и забавишта Споменком Ђукин Брцан, и организовао овај угођај.

Тим поводом, Брцан је свима пожелео срећне празнике, што и свима који читају наш лист желимо.

Сања Симулов

Оживљени божићни обичаји у Српском образовном центру „Никола Тесла“ у Будимпешти

Традиционално, у будимпештанској Српској школи сваке године пре одласка на заслужени зимски распуст приређује се Божићни програм. Ова манифестација је одувек имала за циљ да се ученицима прикажу мање познати народни обичаји који се везују за Дан рођења Исуса Христа.

По устаљеном обичају програм су и ове године приредили ученици 9. разреда Српске гимназије „Никола Тесла“. Овај пут су се око успешног извођења свечаности највише потрудиле професорке Изабела Данко, Ерика Котхенц и Андреа Мештер Апјок.

Божићни програм је и овом приликом био приређен у лепо декорисаној сали за физичко васпитање. Декорацију је урадила Анита Шухајда, професорка ликовне културе.

Свечаност је тог сунчаног 6. децембра приказана два пута. За ученике основне школе тачно у подне, а за гимназијалце са почетком у 13 часова.

Програм је почео импресивном рецитацијом матуранта Павла Мацановића, иза које је одмах следила популарна песма „О, Бадњаче, Бадњаче“ у извођењу школског хора под диригентском палицом професорке Оливере Младеновић Мунишић. Затим су наступиле ученице 9/б разреда: Сара Ђорђевић, Марија Флегер,

Калина Кнежевић, Јована Митић, Ивана Станковић које су веома лепо рецитовале стихове о Божићу. Водитељи су потом прочитали значај Дана рођења Исуса Христа.

Иза њих су на сцену ступили забавиштарци. Они су декламовали песмице о Божићу које су научили од васпитачица Виолете Станчић и Гордане Милисавић. Најмлађи су, заслужено, пожњели велики аплауз присутне публике. После симпатичних малишана низале су се песме у извођењу ученика 1. и 4. разреда Српске основне школе „Никола Тесла“ на Тргу ружа. Њих су увезбале учитељице Катарина Вујаковић и Весна Зечев. Основци су такође освојили велике симпатије публике.

Потом су водитељи Немања Анђелић, Марија Кочишевић, Лана Којић, Филип Марјановић Монторо, Борис Сударевић и Ива Ташкова, ђаци 9/б разреда, прочитали текст о божићним обичајима који се негују у српском народу. Истовремено, чланови породице, коју су том приликом представљали и одглумили ученици 9/а разреда: Миа Кнежевић, Александар Петковић, Ана Пушкаш, Милица Радосављевић, Веселин Стојменовић и Маша Величковић приказали су обичај бацања ораха, извели су молитву пред иконом, показали су чин окретања и ломљење божићног ко-

лача и још понеке важне и неизоставне детаље Бадње вечери.

После овог живописног дела програма поново су казивани стихови. Но, сада су заједно наступили гимназијалци и основци.

После завршетка успешне декламације, школски хор је веома лепо извео тропар „Рождество Твоје Христe Боже наш“. Потом су ученици 9/ц разреда Вукашин Бјељац, Георгије Ковачевић, Андреј Мијовић, Јаков Петровић, Ђорђе Савић и Вукашин Величковић веома сугестивно извели

Вертеп, казујући старе стихове који су се традиционално казивали у Помазу. Вертепаши су освојили велике овације присутних ученика који су будним оком пратили програм.

Свечани програм је завршен песмом школског хора „Божић, Божић благи дан“.

Затим су ученици уживали у разноврсним укусима закуске коју је припремило руководство школе на челу са директорком Аницом Пандуровић.

Д. Д.

ДОЧЕК НОВЕ ГОДИНЕ
SZERB ÚJÉVI BÁL
 ДОМ КУЛТУРЕ У ПОМАЗУ
 POMÁZI MŰVELŐDÉSI HÁZ ÉS KÖNYVTÁR
 (2013 POMÁZ, HUSZÁR UTCA 3.)
 ЈАНУАР
 JANUÁR
 ПОНЕДЕЉАК
 HÉTFŐ
13 19:00
 Улазница/Velérő: 2.500 Ft
 ОРКЕСТАР ЗОРА, Бранка Башић и Давид Ередич
 ZORA ZENEKAR, Bácsits Bránka és Eredics Dávid
 Резервација / Asztalfoglalás: +36 20 434 3301 / +36 30 023 0814

Српска Нова Година
2025
 13. ЈАНУАР 2025.
ЛОВАЧКИ ДВОРАЦ ФОРСТЕР
 Адреса: 2347 БУБИ, улица Радав, т. б. 01601/14
19:00 САТИ
ОРКЕСТАР МИЋЕ ЈАНКОВИЋА
 и вокални солисти ТИЋА ПЕТРОВ и СЛАВКО БАЈОВИЋ
КУД ТАБАН
 Цена улазнице са вечером:
12 500 ФТ
 ИНФОРМАЦИЈА/КАРТЕ:
 info@kudtaban.hu
 РЕЗЕРВАЦИЈА СМЕШТАЈА:
 hotel@touristkaszony.hu

ДОЧЕК
СРПСКЕ НОВЕ ГОДИНЕ
 БУДИМПЕШТА
 13. ЈАНУАР 2025.
ГОСТЕ ЋЕ ЗАБАВЉАТИ
ЛОЛИ ПОПБЕНД
2025
РЕДОВАЊИ "SZÉK"
ANDRÁSSY UTCA
 ГОСТИНИЦА "АВЕНЮ" (БЕОГРАД)
 ТОМ ПЕТРОВИЋА ПУТИНА ПАВЛА ПАВА
 РЕЗЕРВАЦИЈА/КАРТЕ: +36 10 206 8888

НОВОГОДИШЊЕ ПРОСЛАВЕ

Заједничка прослава Божића и Нове године у Батањи у организацији месне Српске основне школе и забавишта биће уприличена 11. јануара са почетком у 19 сати у месном Дому културе. У свечаном програму наступаће забавиштарци, основци, хористи поменуте образовне установе и чланови меног КУД-а „Суферини“. У наставку вечери за добро расположење гостију побринуће се Оркестар Коло из Тукуље. Улаз на приредбу је слободан, а свако ко хоће да потпомогне рад Српске основне школе и забавишта може то да учини давањем доброволних прилога.

Традиционални дочек Српске нове године у Десци, у организацији Дешчанске српске самоуправе одржаће се 13. јануара са почетком у 20 часова у месном угоститељском објекту „Герлици“. За добро расположење побринуће се Оркестар „Златне струне“ из Бачке Тополе, на челу са хармоникашом Радованом Марићем. Улазница са вечером кошта 8500,- форинти, док без вечере 4000 Фт.

И у Мохачу ће се 13. јануара празновати Српска нова година. Испраћај старе и дочек Нове године у организацији Мохачке српске самоуправе биће уприличен у месном Српском клубу где ће се за добро расположење присутних побринути хармоникаш Зоран Бариф.

СРПСКИ БАЛ У МОХАЧУ

Mohácsi Szerb Bál
2025.01.11.
 Mohácsi Ifjúsági Centrum

Српски бал у Мохачу у организацији месне српске самоуправе одржаће се 11. јануара са почетком у 20 часова у Омладинском центру града Мохача (адреса је Сечењијев трг 16). За добро расположење гостију побринуће се Оркестри Радост и Планина а улазница на приредбу кошта 3000,- форинти.

2025.
СВЕТОСАВСКУ АКАДЕМИЈУ
 САМОПРИЈА СРБА У МАЂАРСКОЈ И КУЛТУРНИ БЕНЕП
 "СРПСКА ВЕЛИКА СРЕДНОЊАК ВОЈВОЂА БА"
01. ФЕБРУАРА 2025. ГОДИНЕ СЪВРЕМЕНУ У ПЛОЧЕНОСА
 НАЈВЕЉИКИ СРПСКА И КУЛТУРНИ БЕНЕП
 СРЕЧАЊА САЈА ТЕКЕЉАЊУМА
 НЕГОВАЊЕ СРПСКОГ ЈЕЗИКА И ФИРИЛИЦЕ
 ПОСЛЕ ПРИЈАВА ВАС ОЧЕКУЈМО НА СРЕЧАЊИ ПРИЈЕМ
 МОЖЕМО ВАС СРЕДНОЊАК СРЕДНОЊАК НА СРЕЧАЊИ ONLINE 01. 01. 2025.

1. ФЕБРУАР 2025.
СВЕТОСАВСКИ БАЛ
 НАСТУПАЈУ:
ОРКЕСТАР РАДОВАНА МАРИЋА
 ВОКАЛНИ СОЛИСТИ:
МАРИЈА ДРАЧАНСКИ, МИМА, СЛОБА ЕЛБЕТ, ЈОВАН МИХАЉИЦА
 СОЛИСТА НА ИВРОНИИ:
МИЛАН ИЛИЋ

СРПСКЕ НАРОДНЕ НОВИНЕ
СЕРБСКЕ НАРОДНЕ НОВИНЕ.
 www.snnovine.com

СРПСКЕ НЕДЕЉНЕ НОВИНЕ – Лист Срба у Мађарској ♦ Издавач: Српски медијски центар (ДОО-Кфт) ♦ За издавача: Радојка Филаговић ♦ Финансијер: Кабинет мађарског премијера (Miniszterelnökség) и Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. ♦ Фотодизајнер: Иван Јакшић ♦ Седиште редакције: Falk Miksa u. 3, 1055 Budapest ♦ Поштанска адреса: Szerb Országos Önkormányzat, Szerb Hetilap, Falk Miksa u. 3, 1055 Budapest ♦ Контакт: srpskenedeljenovine@gmail.com Web: www.snnovine.com ♦ Графички њеплом листа: Тибор Фуксел ♦ За штампању: Szedéstiőr Vt.: Ференц Ибш ♦ Текстуралне прилоге и фотографије примамо искључиво у електронској форми. Уредништво задржава право лекторске обраде и скраћивања текстова у складу са расположивим новинским простором. ♦ СРПСКЕ НЕДЕЉНЕ НОВИНЕ су 2013. године награђене угледним друштвеним признањем – ВЕЛИКОМ ПЛАКЕТОМ УДРУЖЕЊА КЊИЖЕВНИКА СРБИЈЕ, за објективно и правовремено информисање, неговање српског језика и ћирилице и јачање веза српске заједнице у Мађарској са матичном државом Србијом и Удружењем књижевника Србије. ♦ HU ISSN 2061–0238

СВЕЧАНОСТИ

Божична приредба и вашар у Сегедину

Током задње наставне недеље у децембру, у Српском забавишту и основној школи у Сегедину, било је радно и весело. Ученици су се вредно припремали за божичну приредбу и вашар, који је организован 20. децембра.

Пре вашара су радници школе и забавишта 18. децембра имали завршни годишњи скуп у школској трпезарији. Атмосфера је била изузетно пријатна. Колеге су се, уз укусну вечеру и добру музику, лепо провели – проторију су испунили пријатно расположење и смех.

Празник Светог Николе је свечано прослављен: деца из Српског забавишта и ученици основне школе су отишли у цркву и присуствовали светој

сарадњи и пожелела свима срећну Нову годину и божичне празнике.

Ученици су певали божичне песме, плесали су, рецитовали и оживели најлепше божичне обичаје. Свечана приредба је била изузетно богата. Учитељице Дијана Јовановић и Тамара Тешић Адамов су организовале приредбу, док су наставнице Валентина Нађ-Херц и Александра Фица осмислиле и направиле прелепу декорацију.

На крају приредбе Самоуправа Срба из Сегедине је изненадила основце лепим поклоном: ученици су добили сто за стони тенис.

Док су се присутни освежавали и послуживали сланим и слатким колачима, учитељице и наставници наше школе су салу за физичко претворили

у прави божични вашар. Сваки разред је имао свој штанд, где су продавали оно што су сами направиле. Ученици су уживали, с радом су одговарали на питања и вредно су нудили своје рукотворине. У понуди је био велики избор различитих украса, венаца, слаткиша и календара. Највеће интересовање деце владало је за шећерну вату, коју су направиле ученици 6.

разреда.

На крају вашара деца су задовољна и срећна отишла на добро заслужени зимски распуст. Циљ приредбе и дружења било је неговање језика, обичаја и културе, али и развијање заједништва.

Колектив Српског забавишта и основне школе у Сегедину жели свима срећну и успешну Нову годину и срећне божичне празнике.

Енике Нађ Абоњи

литургији. Црквена општина и Самоуправа Срба у Сегедину деци су поделили пригодне поклоне.

Божична приредба и вашар је протекао у феноменалној атмосфери. Велики број родитеља, родбине и представници Самоуправа Срба из Сегедине су присуствовали приредби и вашару. Директорка Српског забавишта и основне школе у Сегедину Љубинка Георгијевић, је поздравила све присутне, захвалила се на прелепој

Прослава Деда Мраза у Батањи

Малишани из Батање весело су провели последње школске минуте уочи зимског распуста. Како традиција налаже ученици нижих разреда су посетили своје мале другаре из забавишта и даривали их поклонима, рукотворинама, припремљеним с љубављу, а за узврат су погледали главну пробу њихове новогодишње приредбе „Деда Мразу у част“. Било је ово видно задовољство за обе стране. Ученицима је било драго што су се опет нашли у забавишту за које их вежу лепе успомене, док је забавиштанцима пријало друштво „великих“ другара.

Традиционална прослава доласка Деда Мраза у Батањској двојезичној српској основној школи и забавишту одржана је уз пуно радости, песме и смеха. Овај догађај представља један од најомиљенијих тренутака за децу, јер обележава крај календарске године у топлом и свечаном духу. Учитељи и васпитачи су уложили велики труд да простор школе изгледа попут зимске бајке.

Најмађи, деца из забавишта, припремили су посебан новогодишњи програм који су са поносом извели

пред родитељима и Деда Мразом. Њихове рецитације, песме и плесови изазвали су одушевљење публике, а весела атмосфера је појачана доласком Деда Мраза који је, након програма, сваком детету уручио поклон. Њихова радост и узбуђење били су најлепши завршетак овог дела прославе.

Основци Српске основне школе у Батањи су имали прилику да погледају позоришну представу „Било двапут у једном краљевству“ у извођењу Дечјег позоришта из Суботице. Ова интерактивна и маштовита представа одушевила је све присутне. Након представе, и они су дочекали Деда Мраза који им је уручио поклоне, чиме је употпуњено празнично расположење.

Прослава доласка Деда Мраза у Батањској двојезичној српској основној школи и забавишту није само свечаност за децу, већ и важан догађај који окупља целокупну школску заједницу. Уз радост и празнични дух, ова манифестација наставља да негује традицију и гради лепе успомене за све учеснике.

Станислава Ђенеш Екбауер

Прослава Светог Николе у Медини

Пред сам крај прошле календарске године, Срби у Медини предвођени Наталијом Сокић, председницом месне српске самоуправе, 22. децембра још једанпут су се окупили у Српском клубу како би прославили Св. Николу.

Нису само одрасли дошли на окупљање него и дечица – њих троје.

Пригодну прославу, иначе, поздравним речима отворила је Наталија Сокић која се посебно осврнула на живот и дело архиепископа мрликијског.

„Свети Никола се празнује у целом хришћанском свету и најчешћа је слава код Срба, где половина слави,

а друга половина иде на славу. Иако не постоји статистика о томе колико људи заиста слави Светог Николу, у народу је уобичајено да се каже да половина слави, а друга половина иде на славу. За разлику од осталих светаца, Светог Николу славе сви хришћани.“

И Срби у Медини су га достојно празновали, а при томе и малу дечицу су даривали. При томе, наравно, истакли су његову величину, наиме, „он се сматра заштитником деце, учених људи, трговаца, морнара, путника уопште.“

Следеће окупљање Срба у Медини у месном Српском клубу предвиђа се 13. јануара, тј. приликом испраћаја старе и дочека Нове године, а затим ће следити прослава Светог Саве.

П.М.